

vesa, katera so že popolnoma izmrla, ali koja bude. ta neprijetna usoda kmalu zadela. (Konec prih.)

**Sejmovi.** Dne 5. novembra na Ponikvi. Dne 7. novembra pri Sv. Vidu nižje Ptuja, v Št. Janži pri Arveži, v Lembergu, pri Sv. Lenartu v slov. gor., v Mariboru, v Brežicah, pri Novi cerkvi, na Rečici in v Selnici ob Dravi. Dne 8. novembra pri Sv. Petru v Radgoni. Dne 10. novembra v Šmartinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormoži, v Lipnici, na Malih Rodnah pri Sv. Križi, v Marenbergu, na Paki, v Šmartinu pri Slov. Gradci, v Oplotnici, v Sromljah in v Laškem trgu.

## Dopisi.

**Iz Vitanja.** (Zborovanje cerkvene družbe in bralnega društva.) [Konec.] G. župnik je na to možem razlagal, kako je napravil pretečeno leto iz vin-skih tropin prav dobro in zdravo pijačo; vsak vinogradnik si lahko sam-tudi z majhnimi stroški napravi tega, »petijotizovanega« vina. Lani so mnogoteri mislili, ko so to vino poskušali, da ne bo prestalo poletne vročine. Pa zgodilo se je ravno nasprotno: med tem, ko je mnogim vinorejcem kislec zavrel, je ostalo to iz tropin napravljeno vino čvrsto in okusno, česar so se zborovalci sami prepričali, ko njim govornik poda v pokušnjo liter tega lanskega vina. Tudi letos hoče narediti govornik vsaj kakšne štiri polovnjake tega izvrstnega vina, kar bo toliko ceneje, ker zaradi velike grozdne sladkobe ne bo treba toliko sladkorja pridjati, kakor pretečeno leto. — Predsednik še omenja potem, da ga je vsako leto srce bolelo, ko je videl v pozni jeseni, koliko borovnic (ali črnice) po naših gozdih konec vzame. Bog nam jih ponuja v porabo, mi jih pa puščamo v nemar. Po drugih deželah že dolgo, dolgo časa iz teh jagod pridelujejo kaj okusno in zdravilno pijačo. Tudi tega »borovničarja« jim da govornik en liter pokusiti ter jim razloži, kako si ga morejo sami pripraviti. Letos je to že prepozno, toda petijotizovano vino iz tropin so sklenili mnogoteri napraviti. Nato se poda vsa družba v župnijsko dvorišče, kamor se je pripeljala domača krava. G. Jelovšek je navzočim praktično pokazal, kako naj ravnaajo z živino, kedar se detelje preobije ter jo napihuje. Ni treba zabosti živinčeta v trebuh, ne vlivati mu kakšnega olja ali kaj enacega; ne potrebuje se nikakšna cev; prav priprosto ravnanje reši živinčce smrtne nevarnosti. Navzoči so obžalovali, da niso že poprej znali za ta lahek pripomoček proti napihovanju; mnogotero škodo pri živini bi bili zabranili. — Vsi navzoči so bili hvaležni za podane podučne govore pa tudi bralnemu društvu, ki je oskrbelo to podučno zborovanje. —č—

**Iz Vojnika.** (Zborovanje.) Katoliško slovensko politično društvo »Edinost« imelo je 16. t. m. veseli dan za družabnike. Zato se je pa tudi zbralo precej zavednih mož, v velikem številu posestnikov iz domače fare, kakor tudi posebno iz Novocerkovske. In kako tudi nebi, saj se dela za njihovo korist, za njih omiko! Gosp. deželni in okrajni živinozdravnik M. Jelovšek govoril je o živinoreji, katera je prvo premoženje za kmeta, da bi le vedel ž njim vedno prav ravnati. Zato je treba pouka. In tega so željni vsi, kar je kazala pazljivost, s katero so gosp. govornika poslušali. Le ena želja je bila, da bi zopet kmalu gospod prišel in še nam kaj o živinoreji povedal. Hvala Vam za trud in pouk in bodi še drugikrat prošeni! Hvala tudi vsem častitim gostom iz Konjic, Zavca, Šmartna, Št. Jurija. Da se je o narodnosti naši tudi govorilo in navduševalo, umeje se

samo ob sebi. Ker pa ne moremo se vedno shajati, dobro bi bilo, da se vresničijo kmalu besede predsednikove v časnikih, kakor je rekel. Zakaj časnike treba, da bere, se ve, da dobre, zdaj tudi kmet in rokodelc. Ali šteti za-nje je težko, že samo eden velja n. pr. »Slov. Gosp.« 2 gld. 50 kr. Pa društvo »Edinost« bo skrbelo, ako slušajo udje predsednika, da bo vsak ud nekoliko krajcarjev na leto bral poštene časnike in knjige, če le tako storé, kakor jim je rekel na shodu. Zato zberite se! — Omeniti mi je brzojava, ki nam je prišel iz Šoštanjja od tamošnje čast. duhovščine: Vse za vero, dom, cesarja! Bliža, ne že je čas, da zmirom bolj in povsod povdarjamo to načelo in kdor ga ne sprejema in se ne druží pod tem praporom v ubran vere in narodnosti, zoper vero je in narod slovenski in mu bo ime zdaj nemčur ali Nemec, Lah ali pa tudi — krščen Slovenec. Z vednim kramljanjem o »ljubezni« ne bomo ničesar dosegli. Prvo je glava, če ta boleha tujega duha, če tu ni čisto in jasno, recimo, katoliško, slovensko, potem ne veljajo Levstikove besede: »Sodnik naj bo srce« — piškavega oreha.

**Izpred Vojnika.** (V naši soseski) stoji sedaj lepo poslopje, hiralnica že drugo leto. Sezidano je za slovenski spodnji Štajar, ker deželni odbor štajarski neki enako skrbi za Slovence in Nemce, kakor se je pri otovitvi blagovolil izreči Borlski gospod, deželni glavar grof Wurmbrand. Toda lepih besed smo že sili, djanj se pa lačni. Zakaj? Ker se ne dela tako, kakor govori. S hiralnico naj se mu tudi širi nemškutarstvo, in naj se ponemčuje? To gotovo ni namen štajarskega deželnega odbora, pa vendar pred hiralnico, če se peljaš po veliki cesti, je le nemški napis na črni »tabli«, ki Nemcem pové, kedaj smejo obiskati bolnike, Slovenec pa se pojdi poprej učiti — nemški! Je-li to pravica, ravnopravnost? Ali to vé deželni odbor? Ali je v svoji gorečnosti za nemštvo le to delo ondašnjega oskrbnika? Le-ta ti je pravi strijec, kakor izvemo iz »Tagesposte«. Mi pustimo vse, kakor on dela v Vojniku, za danes, ali tudi to pride na dan, povemo torej samo, kaj je govoril rečení možicelj v Brežicah, da spoznajo vsi tega strijca. Da se razumemo! Napravili so namreč Celjski Nemci in nemškutarji izlet v Brežice, da malo potolažijo svoje brate Nemce in nemčurje. In zdaj si je že mislil g. oskrbnik Kick, tega strijca je to pravo ime, da brez njega »romanje« ne bo popolno. Hajdi tudi za njimi! In kakor je bojda navada, da so dobri lovci dobri govorniki in se vé, da tudi politiki, bodi na ves jezik rečeno, začne tudi g. Kick, slišavši druge govoriti, tako spešno z usti gibati, kakor bi za tri dni vkupe mōlil. In kaj je rekel? »Gospod Jožef Kick vzdigne kupico na to, da bi Nemci v Brežicah in na celém spodnjem Štajarskem ravno tako zmagali, kakor se je posrečilo Nemcem v Vojniku.« Tako piše »Tagespost« od 24. oktobra. Kdo se je kedaj slisal, da so v Vojniku Nemci, iznimši malo številice, ki so pa mirni, kar je le njim v čast! Nemčurjev — teh je pa oddati, če bi se kje kakšen kupec za-nje našel, da bi kupil to »Judeževo blago«. Nemce, većinoma ženske, lahko prešteješ na prste in še ti ni treba obeh rok. Vsi drugi, ki se za Nemce štejejo in zdaj v Vojniku zvonec nosijo, so pač vsi prav zarjaveli, kosmati nemčurji, izdajaveji slovenskega naroda in pijavke v našem ljudstvu. In sučimo stvar, kakor nam je drago, tajiti vendar-le ne moremo, da tisti, ki so res v Vojniškem trgu rojeni in vzgojeni, so mirni, iznimši kakega »spufanca«, ž njimi bi nikdar ne prišlo do prepira, da se niso od drugod semkaj privlekli prevržljivci. To je resnica, katera stoji in je nikdo ne izpodmakne, ako si nosi ne odgrizne. Se ve, da zdaj, kakor so bile zadnje volitve, se lahko prepriča slednji, da je Vojnik res postal za Celje zelnik, ki rodi najboljše in največje nemčurske glave. Našteval

jih ne bom, ker to bi bilo starim hlačam rebra šteti, ker res na nekateri ne najdeš ničesar, kar bi bilo kaj vredno. In glavar nemčurjem na tem zelniku ob Hudinji prě želi biti omenjeni oskrbnik. Toda ta je le »oberlajt-nant« in treba, da se »avancira« do »hauptmana«, inace ne more in ne sme biti še — glavač.

**Iz Rogatca.** Dokončali smo sicer najpotrebneje poljsko delo, tudi nehvaležnih gorie borne pridelke smo brez vrešča in strela vže pospravili, a sedaj si začnemo zmišljevati, kaj neki bo po dolgih zimskih večerih početi. Ko bi imeli kaj koristnega, kratkočasnega berila, kako dobro knjigo, primeren časnik! Kako veselo nas pri tem zmišljevanju iznenadi vesela vest, da se v našem trgu snuje društvo, katero je pod imenom »Katoliško bralno in gospodarsko društvo« dne 9. oktobra vže imelo svojo prvo sejo in ob enem zborovanje. Vodstvo društva prevzeli so naslednji gg.: Jožef Tombah, predsednik; Ign. Mikuš, preds. namestnik; Ivan Strgar, tajnik; Iv. Rotner, blagajnik in Jernej Gobeč, knjižničar. Namen društva je zabava in poučevanje zlasti v gospodarskih strokah. V dosego tega namena je v društveni sobi večje število časopisov ter precej obširna knjižnica na razpolago. — Naša fara ima v svojem središču — trgu Rogaskem — že marsikatero društvo, kakor ste hvalevredni društvi ognjebambovcev in pevcev, tudi ona pošast, ki pod imenom »Schulverein« kuži sveži zrak slovenski po spodnjem Štajarskem, se je priklatlila vže na mejo Hrvatsko, a slovenskega društva do sedaj še nismo imeli. Lahko tedaj uganeš, s kolikim veseljem da smo pozdravili prvo slovensko društvo v osrčju »nemškega« Rogatca. Lepo število v duhu krščanskem pisanih knjig ter časopisov dajalo nam bo dovolj berila v dolgi zimi, zlasti pa upamo ob nedeljah in praznikih, ko na službo božjo čakamo, imeti svoje varno zavetje v društveni sobi in ne bo se nam treba več pomikati po trških ulicah v posmeh in spodtiko onemu prostomišljaku, kojemu je vsak pošten kristjan trn v peti in značajni narodnjak priseženi sovražnik, čeravno se mu ne stidi do onih novčičev, kojih največ ob nedeljah dobiva iz žaljeve roke slovenskega kmeta.

Rogačan.

## Politični ogled.

### Avstrijske dežele.

**Avstrijsko.** Nemška levica je sedaj v hudih skripcih, kajti vlada je razpustila mestni zastop v Liberci, ker je kazal očitno, da mu je ljubše dnes, kakor jutre, če pride Avstrija v pruske roke. Liberčani pa so Nemci, pokaj se bi torej ne unela »nemška levica« za-nje? Ali če se potegne dr. Plener, vodja nemške levice, za brate v Liberci, potem kaže tudi on, da ne čuti preveč avstrijski, kako hoče pa potlej postati avstrijski minister? Iz druge strani pa govori nemška gospoda, da s prusaštvom v Liberci že le ni tako hudó in dela jim torej vlada silo, zato mora nemški rodoljub biti in če treba, se hiti za-nje! V tej stvari voli človek, tudi »bistroumni« dr. Plener težko. — Tudi na Dunaji ni v mestnem zastopu vse v redu, kajti večina je v njem nemška, liberalna in zatira menda več, kakor je dobro, nasprotno stranko, toda tak je in ostane liberalizem: pod krinko svobode ima za druge le — verigo.

**Češko.** V Pragi so pri dopolnilnih volitvah v mestni zastop Mladočehi pridobili štiri zastopnike, vendar se je večina v njem staročeska. Se ve, da je to jako neljubo Mladočehom, kajti oni so liberalci in ne želé druga, kakor priti do vse oblasti, drugo pa se poda že samo. — V Pragi se vrši te dni shod vseh čeških strank, da se napravi, če mogoče, sprava; ali za to ni veliko upanja.

**Štajarsko.** Da-si je Gradec neki najbolj nemško mesto, vendar pa Schönerer ondi ne more spraviti shoda nemških naciionalcev, kakor si prizadeva on in njegova stranka že dalje časa. Možje pač vedó, da za-nj ni nobene potrebe. — Mestni zastop je priredil veliko pokopališče zunaj mesta, toda sedaj nima — mrličev, kajti stara pokopališča še imajo dovolje prostora in pot na občinsko pokopališče je dolga in draga!

**Koroško.** V Celovci se snide brž vendar-le nemški shod in bode na njem pač tožba čez tožbo, kako se poriva nemščina s podedovanih tal in boža slovenščina. Škoda, da mi o tem ne znamo ničesar! — Rodoljubi v Celovci so sklenili, da dajo prvo krono, nov denar, brž, ko jo dobijo v roke, družbi sv. Cirila in Metoda!

**Kranjsko.** Novi vodja deželne vlade, baron Hein, trdi, da ne stoji na strani nemških liberalcev, ampak da je in ostane za vse stranke enak — mož vlade. Dobro, če bode tako, a v Mariboru brž ni bilo tako! — »Slovenec« prinaša sedaj v vsakem listu udanostne izjave od raznih občin do prevzv. knezoškofa, saj pa tudi ni drugače mogoče; kako hoče katol. ljudstvo postaviti se v vrsto taci, ki svoje mnenje stavijo višje, kakor mnenje svojega škofa!

**Primorsko.** Sedaj se bliža vprašanje o slov. ljudski šoli v Gorici h koncu, kajti dež. šolski svet je odločno se postavil na stran pravice t. j. slov. starišev, ki tirjajo od mesta ljudske šole za svoje otroke, saj plačajo v mestno kaso svoje davke vsako leto in nič manj, kakor laški mestljani, katerim se stavi šola za solo, če je tudi ni potreba.

**Tržaško.** V šolo v Rojanu hodi 411 otrok, 401 je slovenskih, laških pa je 10 in vendar se je naštelo leta 1890 ondi 4370 Lahov in samo 1172 Slovencev. Ali so Lahi tedaj blizo vsi brez otrok? — V Barkovljah imajo legar skorej pri vsaki hiši, ali mestni svet v Trstu ne skrbi nič, da se jim pripravi bolja voda.

**Istersko.** Po Istri se klati več agentov, ki trdijo, da sta hrv. poslanca dr. Laginja in Spinčič kriva, da se vpelje toliko vino v naše kraje in s tem zatéra vinoreja v Istri. Se ve, da se te reči razglasujejo iz namena gg. poslancema izpodbiti tla, pa menimo, da jim ne bode mogoče.

**Hrvaško.** Zagreb še sedaj nima nadškofa; uzrok tiči pri madjarski vladi, ki tišči za nadškofa necega kanonika v Zagrebu, ali sv. oče ga ne morejo imenovati, ker nima za škofa potrebnih lastnostij. Čemu madjarska vlada dela to? Naj obdrži še nadalje hrv. ljudstvo v svoji oblasti!

**Ogersko.** Zmerom se še drži govorica, da ministerstvo grofa Szápáry razpade, zatem pa pride nazaj Koloman Tisza. To bi bila slaba zamena: za katoliškim grofom kalvinski papež! — Na Ogerskem naj se osnuje v vsaki vasi madjarski »otroški vrtee« in va-nj morajo vsi otroci hoditi brž, ko so dopolnili tretje leto. S tem misli vlada, da se pridobijo ti otroci za madjarsčino.

### Vunanje države.

**Rim.** Veliko se piše in ugiblje, koga izmed avstrijskih škofov izvolijo sv. oče Leon XIII. za kardinala rimske cerkve. Madjarski listi znajo, da se povzdigne razven ostrogonskega nadškofa Vászáryja še dvoje drugih škofov, se ve, da madjarskih do časti kardinala.

**Italijansko.** Ministrom gre pri novih volitvah za glavo, zato so sedaj vsi po konci, imajo sedaj v tem, sedaj v drugem mestu shode volilcev; vsi pa trdijo, da stroškov za vojaštvo ni moči znižati. Brez zaveznikov ne more se država vzdržati, zaveza pa ne brez orožja. To je sicer resnica! — Na otoku Siciliji še vlada ro-